

Sprawozdanie za rok 2014 dotyczące ochrony interesów finansowych UE – zwalczanie nadużyć finansowych

W 2014 r. państwa członkowskie Unii Europejskiej zgłosiły 1649 nieprawidłowości o charakterze nadużyć finansowych w wykorzystaniu unijnych funduszy (zarówno podejrzenia, jak i potwierdzone nadużycia finansowe), opiewających na kwotę 538 mln euro. Łączne skutki finansowe dla budżetu UE wzrosły o 36% w porównaniu z 2013 r.

Kontekst

Zgodnie z art. 325 ust. 5 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) Komisję Europejską zobowiązano do składania corocznych sprawozdań na temat jej współpracy z państwami członkowskimi przy zwalczaniu nadużyć finansowych i zapewnianiu prawidłowego zarządzania funduszami Unii Europejskiej. Według [rocznego sprawozdania za 2014 r. dotyczącego ochrony interesów finansowych Unii Europejskiej – zwalczanie nadużyć finansowych](#) w 2014 r. państwa członkowskie UE zgłosiły **1649** nieprawidłowości o charakterze nadużyć finansowych w wykorzystaniu unijnych funduszy (zarówno podejrzenia, jak i potwierdzone nadużycia finansowe), opiewających na kwotę **538 mln euro**. Według danych Komisji w porównaniu z ubiegłym rokiem liczba oszustw finansowych w 2014 r. wzrosła po stronie przychodów i nieznacznie zmalała po stronie wydatków (przy czym kwoty, na jakie opiewają nieprawidłowości, wzrosły w obu przypadkach). Komisja wydała łącznie **193 decyzje** (opiewające na łączną kwotę 7,7 mld euro) o wstrzymaniu płatności w obszarze polityki spójności i rozwoju terenów wiejskich. Ponadto Komisja dokonała korekt finansowych na kwotę **2,2 mld euro** i wystawiła nakazy odzyskania środków na kwotę **736 mln euro**.

Sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej

Komisja Kontroli Budżetowej (CONT) przyjęła w styczniu 2016 r. [sprawozdanie](#) w sprawie sprawozdania rocznego Komisji Europejskiej za rok 2014 (sprawozdawca: Benedek Jávor, Greens/EFA, Węgry), które będzie przedmiotem debaty na marcowym posiedzeniu plenarnym. Komisja wyraziła zaniepokojenie wzrostem liczby zgłoszonych nieprawidłowości, stanowiących **1,8%** ogółu płatności UE, oraz wzrostem – o **125%** w porównaniu z rokiem ubiegłym – liczby nadużyć finansowych i nieprawidłowości dotyczących tradycyjnych zasobów własnych, przy rekordowo niskim wskaźniku odzyskanych środków na poziomie **24%**. Wyrażono również obawy związane z niewielkim, bo wynoszącym **4%**, spadkiem liczby zgłoszonych nieprawidłowości o charakterze oszustw finansowych po stronie wydatków (po tym, jak wskaźnik ten wzrósł o **76%** w 2013 r.).

Zaproponowane przez komisję CONT działania naprawcze obejmują lepszą sprawozdawczość i skuteczniejsze kontrole. Komisja proponuje m.in. opracowanie systemu precyzyjnych wskaźników pozwalających mierzyć poziom korupcji w państwach członkowskich, zmianę regulaminu pracowniczego UE, aby chronić osoby zgłaszające przypadki naruszenia, oraz zwiększenie przejrzystości działalności lobbingowej (np. poprzez wsparcie prac prowadzonych w tym obszarze przez niezależne organizacje).

Do obszarów polityki, w których stwierdzono ryzyko nadużyć, zaliczono m.in. **zamówienia publiczne i przemysł tytoniu**. Komisja CONT zaapelowała do państw członkowskich o pełne wdrożenie [dyrektywy 2014/24/EU](#), w której ustanowiono wymóg stosowania elektronicznych zamówień publicznych oraz wprowadzono nowy system kontroli i zgłaszania nadużyć finansowych i nieprawidłowości. Wezwano również Komisję Europejską do opublikowania oceny umów z firmami tytoniowymi oraz oceny skutków wdrożenia przepisów i wytycznych Światowej Organizacji Zdrowia dotyczących przejrzystości działalności lobbingowej na rzecz tytoniu.

Komisja CONT zaproponowała także **zacieśnienie współpracy** między instytucjami UE w celu wyeliminowania nadużyć przy wykorzystaniu funduszy UE. Zwróciła ona uwagę na coroczne posiedzenie międzyinstytucjonalne między Radą, Komisją, Parlamentem, Europejskim Urzędem ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz jego Komitetem Nadzoru. W sprawozdaniu wyjaśniono jednak, że ani OLAF, ani jego Komitet Nadzoru nie mogą skutecznie wypełniać swoich obowiązków w warunkach obecnej ograniczonej współpracy. Wspierać należy także bliższą współpracę między Trybunałem Obrachunkowym, Komisją Europejską i właściwymi organami państw członkowskich. Ta współpraca – ja zauważają autorzy sprawozdania – mogłaby pozwolić zwiększyć zakres i odsetek środków i projektów objętych kontrolą.